

KŘIVSOUDOVSKÝ ZPRAVODAJ

Vydává Úřad městyse Křivsoudova

vydání únor 2023

PAMÁTNÉ KŘÍŽE U NÁS

Námět na tento článek mi přinesl dřívější příspěvek do našeho zpravodaje o památném objektu – Vratislavův kříž. Samotný Křivsoudov tak jako jiné obce u nás, má také podobné památky z historie drobných sakrálních staveb evidovaných muzejníky. Toto je zásluhou národopisu v muzeu Vlašim zpracováno paní PhDr. Libuší Váňovou, pracovnící okresního muzea v Benešově.

Jako spolupracovník muzea jsem pomáhal k vydání publikace o drobných stavbách evidování, měření a popisem i zdejších kapliček a křížků, které vedle památné a státem chráněné sochy Jana Nepomuckého z roku 1722 a později přenesené na střed náměstí jsou v evidenci památkářů.

Městys Křivsoudov má své prvenství i v knize Muzea v Aši pod názvem „Kamenné kříže Čech a Moravy“ o smírčích křížích vydané v roce 1997. Obec Křivsoudov má ve svém okolí kříže dva. První zdejší smírčí kámen v lese ve Vrchách /pod studánkou Vitulka/ je zahajujícím námětem uvedené knihy, spolu s druhým zdejším smírčím kamenem pod Kačerovem.

Jedná se o kámen s dvěma kříži /na přední i zadní stra-

ně/ patrně z poloviny 16. století. Jaká událost vedla k jeho postavení v našem katastru nevíme. Důvodem zřizování této formy středověkého soudnictví byla vždy vražda, či úmrtí nějaké lidské oběti, na jejíž památku musel viník kromě trestu a finanční náhrady obětem postavit tento památník svého zlého činu – na usmíření.

Co se tehdy ve Vrchách v lesích, či na polích panství Křivsoudov, možná tehdy událo, to se již asi nikdy nedozvíme. V té době písemné zápisy neexistovaly a pokud to byl čin vrchnosti, zabýval se tím vyšší soud, pokud se o přečiny panstva proti poddaným vůbec zajímal. Tento kříž svým výtvarným zpracováním jako tzv. „jetelový kříž“ s vražednou zbraní na okraji kamene představující meč či lovecký tesák svědčí spíše o zabití osoby či osob páchajících „pych na panském“. Takovouto zbraň nikdo kromě šlechty, nebo jejích služebníků nemohl vlastnit. V ústním podání starých Křivsoudováků se udržovala verze, že zde byl zabit někdo divokou zvěří, ale to je velmi nepravděpodobné. Zajímavější je okolnost, že na zadní straně

pokračování na s. 3

PŘIPRAVOVANÉ AKCE NA ROK 2023

- 25. 3. Karneval
- 1. 4. Důchodci
- 30. 4. Čarodejnice
- 10. 6. Dětský den
- 9. 9. Drakiáda
- 4. 10. Lampiónový průvod
- 2. 12. Rozsvícení stromku
- 16. 12. Adventní koncert
- 31. 12. Silvestrovský pochod do Lhoty Bubeneč

Případné změny budou včas zveřejněny.

Jindra Ptáčková

NOVÍ OBČÁNCI V R. 2022

Magdaléna Švejdová	25. 5. 2022
Mikuláš Musil	4. 6. 2022
Kristián Nedbal	7. 6. 2022

V ROCE 2022 ZEMŘELI

p. Miroslav Kovařík	3. 1. 2022
pí Jiřina Vilhelmová	11. 2. 2022
p. Petr Chváta	17. 3. 2022
p. Antonín Krátký	23. 3. 2022
p. Josef Brixí	5. 7. 2022
pí Marie Limburská	29. 9. 2022
p. Antonín Bím	17. 10. 2022
pí Marie Buřičová	8. 11. 2022
pí Věra Švančarová	22. 11. 2022

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ

Leden:

p. Michal Sekera	60 let
pí Marie Brzoňová	85 let

Únor:

p. Antonín Filip	60 let
pí. Marie Krátká	83 let
pí Marie Svitáková	87 let

Březen:

p. Josef Chmel	75 let
p. Josef Kouba	75 let
p. Antonín Pinsner	83 let

Duben:

pí Hana Klementová	70 let
--------------------	--------

ÚM Křivsoudov

ÚVOD

USNESENÍ Č. 8

Zastupitelstvo městyse Křivsoudov ze dne 28. 11. 2022
Zastupitelstvo:

a) Schvaluje:

1. rozpočtové opatření č. 7
2. vyvěšení návrhu rozpočtu městyse Křivsoudov na rok 2023
3. přílohu č. 50 a 51 k dodatku č. 6 smlouvy s Vodakem Humpolec s.r.o.
4. úpravu vodného a stočného od 1.1.2023, a to vodné 40 Kč včetně DPH za 1 m³, stočné zůstává 40 Kč včetně DPH za 1 m³
5. smlouvu o dílo na opravu kanalizace na náměstí s firmou Colas CZ
6. finanční příspěvek pro Pečovatelskou službu okresu Benešov ve výši 36.000 Kč včetně DPH na rok 2023
7. prodloužení licenční smlouvy ZEIS na kalendářní rok 2023
8. obecně závaznou vyhlášku městyse Křivsoudov o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství s účinností od 1. 1. 2023 a schvaluje místní poplatek 1.000 Kč/kalendářní rok za fyzickou osobu přihlášenou v obci k trvalému pobytu a nebo vlastníka bytu, RD, stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášena žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce. Schvaluje se úleva osobě, které poplatková povinnost vznikla z důvodu přihlášení v obci a která je mladší 17 let (včetně roku dosažení stanoveného věku), a to ve výši 700 Kč
9. finanční dar pro Sdružení zdravotně postižených Vlašim ve výši 2.000 Kč
10. uděluje souhlas zřizovatele MŠ Křivsoudov s realizací projektu z Operačního programu Jan Amos Komenský a přijetí finančních prostředků z dotace EU ve výši do 380 000 Kč
11. dohodu o poskytnutí dotace z Programu venkova ČR registrační číslo 21/013/08410/120/000045 a souhlasí s přijetím dotace
12. dodatek č. 2 k pachtovní smlouvě č. 38 s panem Děkanovským Miroslavem a platnost dodatku se sjednává s účinností od 1. 8. 2022
13. dodatek č. 1 ke smlouvě o zemědělském pachtu č. 234 se ZES Křivsoudov s.r.o a platnost dodatku s účinností od 1. 1. 2023
14. výši dotace pro MŠ Křivsoudov na rok 2023 v částce 330.000 Kč
15. ukončení funkce předseda kulturní komise Miroslavu Pitrákovou k 30. 11. 2022 a schvaluje předsedu kulturní komise Jindru Ptáčkovou od 1. 12. 2022

b) Pověřuje pana starostu:

1. podpisem přílohy č. 50 a 51 s Vodakem Humpolec s.r.o.
2. podpisem smlouvy o dílo na opravu kanalizace na náměstí
3. podpisem smlouvy pro Pečovatelskou službu okresu Benešov
4. podpisem smlouvy ZEIS
5. podpisem darovací smlouvy pro Sdružení zdravotně postižených
6. podpisem dohody o poskytnutí dotace z Programu venkova ČR

7. podpisem dodatku č. 2 k pachtovní smlouvě č. 38 s panem Děkanovským Miroslavem
8. podpisem dodatku č. 1 ke smlouvě o zemědělském pachtu č. 234 se ZES Křivsoudov s.r.o

c) Bere na vědomí:

1. kontrolu zápisu ze dne 28. 10. 2022

d) Ruší:

1. obecně závaznou vyhlášku městyse Křivsoudov č. 1/2022 o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství

Starosta: p. Jan Červený

Místostarosta: p. Ladislav Vacek

USNESENÍ Č. 9

Zastupitelstvo městyse Křivsoudov ze dne 14. 12. 2022
Zastupitelstvo:

a) Schvaluje:

1. rozpočtové opatření č. 8
2. schvaluje schodkový rozpočet na rok 2023 v paragrafech, a to příjmy v částce 33.188.000 Kč, výdaje v částce 36.388.000 Kč. Plánovaný schodek ve výši 3.200.000 Kč bude kryt zůstatkem finančních prostředků z minulých let
3. vyrovnaný rozpočet MŠ Křivsoudov pro rok 2023 v příjmech i výdajích v částce 3.025.030 Kč
4. vyrovnaný střednědobý výhled MŠ Křivsoudov na rok 2024 v příjmech i výdajích v částce 3.038.032 Kč, na rok 2025 v příjmech i výdajích v částce 3.057.035 Kč
5. úpravu vodného a stočného od 1.1.2023, a to vodné 40 Kč včetně DPH za 1 m³, stočné 45 Kč včetně DPH za 1 m³
6. veřejnoprávní smlouvu pro TJ Sokol Křivsoudov ve výši 60.000 Kč
7. rozpočet plateb Bene-Bus pro rok 2023 ve výši 122.920 Kč a uhrazení této částky
8. smlouvu s TS Vlašim s.r.o. na svoz směsného komunálního odpadu na rok 2023
9. smlouvu s TS Vlašim s.r.o. na svoz tříděného odpadu na rok 2023
10. smlouvu s TS Vlašim s.r.o. na svoz směsného plastu na rok 2023

b) Pověřuje pana starostu podpisem:

1. veřejnoprávní smlouvy pro TJ Sokol Křivsoudov
2. smlouvy s TS Vlašim s.r.o. na svoz směsného komunálního odpadu
3. smlouvy s TS Vlašim s.r.o. na svoz tříděného odpadu
4. smlouvy s TS Vlašim s.r.o. na svoz směsného plastu

c) Bere na vědomí:

1. kontrolu zápisu ze dne 28. 11. 2022

Starosta: p. Jan Červený

Místostarosta: p. Ladislav Vacek

USNESENÍ Č. 1

Zastupitelstvo městyse Křivsoudov ze dne 15. 2. 2023

a) Schvaluje:

1. rozpočtové opatření č. 1
2. smlouvu o dílo na víceúčelové hřiště Křivsoudov od firmy Dolnokralovická stavební s.r.o.
3. účetní závěrku MŠ Křivsoudov za rok 2022
4. rozdělení výsledku hospodaření MŠ Křivsoudov roku 2022 do fondů
5. výmaz předkupního práva obce v KN pozemek p. č. 2635/44 v k. ú. Křivsoudov

6. zrušení smlouvy o pachtu na pozemek p. č. 89/1
7. paušál za odběr elektřiny v klubovně SDH od 1. 2. 2023
8. vybudování dětské hřiště na místě víceúčelového hřiště ve Lhotě Bubeneč

b) Pověřuje pana starostu podpisem:

1. smlouvy o dílo na víceúčelové hřiště Křivsoudov od firmy Dolnokralovická stavební

c) Bere na vědomí:

1. kontrolu zápisu ze dne 14. 12. 2022
2. směrnici pro zadávání zakázek malého rozsahu
3. oznámení o prošetření hospodaření s finančními prostředky hasičů

Starosta: p. Jan Červený

Místostarosta: p. Ladislav Vacek

— **PAMÁTNÉ KŘÍŽE U NÁS** | POKRAČOVÁNÍ ZE STRANY 1

kamene je náznak jednoduchého křížku, kdežto zobrazení na přední straně je odbornou prací. Další zajímavostí je, že zobrazení zbraně v prvním vydání jmenované publikace je pod ramenem kříže. Znamená to, že autor knihy zřejmě toto místo nenavštívil a meč umístil podle své úvahy. Jako dobrovolný pracovník muzea z nich byl i autor, neboť ve druhém knižním vydání prý už byl tento omyl opraven.

Druhý smírčí kámen pod lesy ve Vrchách se nachází pod Kačerovem na místě nedaleko Leského mlýna. Zde byl podle údajů křivsoudovských písmáků utopen v potoce kaplan z Keblovské fary husity, při jejich tažení v r. 1420 na Kutnou Horu. Druhý z kaplanů byl údajně oběšen u cesty do Sedmpan. Podle druhé verze šlo o mnicha, který prchal z kláštera v Želivě. Zajímavostí je, že proti kamenu prvnímú je svou výškou 135 cm nad zemí a údajně stejnou zasazenou do tamní louky je podle publikace jedním z největších smírčích kamenů. Potvrdil mi to před léty p. Borek z Kačerova. V začátcích po r. 1950 zakládaného JZD se pokoušeli kámen ze středu louky nakladačem přemístit, což se jim nepodařilo. Je zřejmé, že památka na kněze – mučedníka je ceněna.

Stejně jako u prvního kříže i tento je opředen různými fámami a dohady podle lidové fantazie. Naše obec má kromě nich další památné kříže. Tři z nich věnovala obci Občanská záložna Křivsoudov v r. 1894. Jedná se o kamenné

kříže na výjezdech z obce směrem k Alberovicům, Děkanovicům a Keblovu. Jsou na místech dřívějších dřevěných křížků, ke kterým chodila procesí. Ten mezi lípami pod Hraběšínem byl možná při výročí ukončení Prusko-rakouské války /1866/ přemístěn na památný kopec a vévodí dnes krásně vyhlídce do našeho kraje a byl patrně

nahrazen jiným, který však byl v padesátých letech zničen vandaly a nahrazen péčí obce a kronikáře p. Jar. Kouby dalším ze hřbitova.

Takový osud měl i další zdejší kříž stojící v lípkách ve „Vápnech“, kde v okolí byli pohřbíváni lidé v dobách moru. Dnes je nahrazen náhradním křížkem přemístěným ze hřbitova starostou p. Fr. Zelenkou. Stojí vedle našeho hřiště. Dva další z těchto darovaných křížů jsou zachovalé, /doplněné nápisy/ péčí p. Mil. Čecha před jeho domem a na poli u Vinice, naproti čističce ČOV.

Tyto mohutné památníky svým vzhledem a materiálem prozrazují práci stejného tvůrce – kamenického mistra.

Památné jsou rovněž litinové kříže v r. 2018 obcí krásně zrestaurované. Je to hlavní kříž na místním hřbitově, kříž pod kostelem s nápisem 25. 5. 1843 a dva kříže u vchodu do kostela, patrně památka na zdejší hřbitov, který byl do r. 1862 kolem kostele.

Krásné litinové kříže patrně z 2. pol. 19. století jsou u cesty do Jenšovic. Jeden stojí u bývalé cesty odbočující k lesu ve „Smrčinách“, druhý tzv. Chmelův křížek je na rozcestí u jejich usedlosti, patrně jejich rodinná památka. Všichni kdo se starali a starají o tyto památky si zaslouží náš dík.

Také u nás je náhrobní kámen pocházející z podlahy vstupu do kostela, odstraněný asi před 120 lety na příkaz tehdejšího biskupa, který prý nechtěl překročit tuto protestanskou památku. Kámen byl rozbit při opravách a je pod schodištěm do věže.

Rovněž Čechovice mají smírčí kříž /řeckého typu/ ve zdi zahrady v Podzámecké ulici, údajně svědčící o smrti svatebčanů. Podobný kámen byl u zdi tamního hřbitova s neznámou historií.

Antonín Toula

PAMÁTNÉ KŘÍŽE

Opis výsledku hlasování ve volebním okrsku

Kolo volby 1

Počet osob zapsaných do výpisů ze stálého a zvláštního seznamu voličů celkem	367
Počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky	250
Počet odevzdaných úředních obálek	250
Počet platných hlasů ve volebním okrsku celkem	250
Kontrolní Číslo 2.	1118

Č. kand.	Jméno a příjmení	Počet hlasů
1.	Pavel Fischer	18
2.	Jaroslav Bašta	6
3.	—	—
4.	Petr Pavel	98
5.	Tomáš Zima	—
6.	Danuše Nerudová	33
7.	Andrej Babiš	79
8.	Karel Diviš	6
9.	Marek Hilšer	10

Opis výsledku hlasování ve volebním okrsku

Kolo volby 2

Počet osob zapsaných do výpisů ze stálého a zvláštního seznamu voličů celkem	360
Počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky	253
Počet odevzdaných úředních obálek	253
Počet platných hlasů ve volebním okrsku celkem	252
Kontrolní Číslo 2.	1120

Č. kand.	Jméno a příjmení	Počet hlasů
4.	Petr Pavel	163
7.	Andrej Babiš	89

ÚM Křivsoudov

Pozvánka na důchodce Srdečně zveme všechny naše seniory na setkání důchodců, které se bude konat **1. dubna 2023 od 14.00 hod** v místní sokolovně. Připravujeme pro vás bohatý program s občerstvením.
Jindra Ptáčková

Dnešní uspěchaná doba si vybírá daň i na našem spánku. Jeho dlouhotrvající nedostatek je nebezpečný pro tělo, i pro duši. Problémy se spánkem, nebo s usínáním potrápí během života téměř každého z nás. Je zjištěno, že každý druhý Čech trpí nějakou spánkovou poruchou a to se netýká pouze starší generace. Problém se spánkem přiznalo 47% Čechů ve věku od 15 do 24 let. Nejčastějšími příčinami nespavosti jsou stres, nepravidelný spánkový režim, třeba přechod z letního na zimní čas, deprese, zdravotní potíže, špatné prostředí pro spánek, nedostatek pohybu, nadměrná konzumace jídla a pití ve večerních hodinách, kofein a alkohol. Nespavost může být krátkodobá, která většinou sama vymizí. Oproti tomu nespavost chronická by měla být léčena.

A co nám radí lékaři v boji proti nespavosti?

Spát bychom měli v temnější, vyvětrané místnosti, kde nejsou žádné zdroje hluku a světla. V zimních měsících větráme takzvané nárazově. Před spaním není vhodné používat elektronické přístroje – počítač, televizor, nebo hi-fi systém.

Důležitý je pravidelný spánkový režim. Dospělý člověk potřebuje nejméně 6, ideálně 7, maximálně 8 hodin spánku. Tvrdí se, že nejvydatnější spánková regenerace je v době mezi 22. a 2. hodinou.

Měli bychom se vyvarovat krátkým zdrímnutím během dne. Spánek přes den nemůže nahradit spánek noční. Výjimkou je pouze dvacetiminutový „šlofik“ po obědě.

Kvalitu spánku zlepšují pravidelná ranní cvičení.

Před spaním a během noci nekouřit.

Vyvarovat se konzumace kofeinových nápojů 4–6 hodin před spaním.

Večerní konzumace tučných a těžkých jídel zhoršuje kvalitu spánku.

Existuje několik bylinek, které nám proti nespavosti mohou pomoci. Můžeme je koupit jako sušenou bylinku a pít jako čaj, nebo bývají zpracovány do tablet či kapslí, jako například chmel otáčivý, třezalka tečkovaná, mučenka pletní, kozlík lékařský a hlavně pomerančovník hořký.

Spánek je nejen důležitým procesem regenerace duševních a tělesných sil, ale také naší imunity. V čase nachlazení, či chřipky, je vhodné zařazovat do svého pitného režimu i některé byliny jako meduňka lékařská, již zmíněný pomerančovník hořký, tymián, jitrocel, heřmánek a další.

Také odvar hřebíčku a med jsou lékem proti chřipce.

Podchyčením onemocnění v jeho začátcích s potřebným odpočinkem se tak můžeme vyhnout následné konzumaci antibiotik, které jsou účinné až při infekci bakteriální.

A co na závěr lékařských rad? Pakliže nespavost přetrvává i přes úpravu spánkových návyků a vyzkoušení některých bylinek, navštivme příslušné lékaře.

Zdraví a pohodu v roce 2023 všem spoluobčanům přeje

Ila Šúrová

NÁVRAT DO VLASTI SKONČIL SMRTÍ – POKRAČOVÁNÍ

Jako nejpravděpodobnější příčiny katastrofy uvedla komise dvě: Štefánik omdlel a padl na páku výškového kormidla; čímž zablokoval /mělo pro to svědčit zranění v rozkroku/, nebo pohyb výškového kormidla omezil /či znemožnil/ přetržený drát antény. Ten se však na místě nenašel.

Letadlo neznal.

Štefánik tvrdil, že místo přistání dobře zná. Ale nebyla to pravda. Navíc těžký stroj, který nikdy před tím nepilotoval, měl dosednout na polní letiště, kde nebyla betonová dráha, ale upravený travnatý pás nasáklý vodou. Bylo také známo, že Štefánik jako válečný pilot často zbytečně riskoval a poškodil několik strojů. Mechanik Bourdon, který létal se Štefánikem v Srbsku, uvedl, že už v té době se Štefánikovi občas udělalo při letu nevolno a musel za něj převzít pilotáž. V těžkém dvouplošniku Caproni 450 letěl patrně jen jednou počátkem května 1916 při průzkumném letu mezi Veronou a Tridentem, při němž shazoval letáky pro české a slovenské vojáky v rakouských uniformách, ale stroj neřídil. Byl zvyklý na mnohem menší letadla Farman.

Pohřeb v Bratislavě.

Pohřeb Milana Rastislava Štefánika se konal 10. května 1919 v Bratislavě. Jeho dva nejbližší spolupracovníci na něm chyběli – E. Beneš byl na mírové konferenci v Paříži a T. G. Masaryk pro zhoršený zdravotní stav nepřijel. Hlavní projev přednesl ministr národní obrany Václav Klobáček, který se patrně se Štefánikem nikdy neseťkal...

Už krátce po Štefánikovi smrti se objevily myšlenky, že do vlasti vracejícího se generála zabili Češi, protože se ho jako slovenského vlastence chtěli zbavit. Nepřímo bylo poukázáno na E. Beneše, který jednak záviděl Štefánikovi jeho charisma i úspěchy u žen, jednak s ním měl spory ohledně vztahu ke spojenecké Francii a Itálii.

Našel se také dopis presidenta Masaryka z dubna 1919, v němž sděloval Benešovi v Paříži, že navrhne, aby se Štefánik vzdal ministra vojenství, ale že neví co s ním dál. Na Slovensku žádná dostatečně důstojná funkce nebyla, ministrem národní obrany byl

V. Klobáček, zahraniční řídil E. Beneš... Snad by do úvahy přicházela funkce velvyslance v Paříži či v Římě nebo ve Washingtonu, ale souhlasil by s tím velmi ambiciózní Štefánik? Navíc by se musel vzdát svého francouzského občanství.

Sestřelení nebo sebevražda.

Spekulovalo se také o tom, že letadlo mohlo být sestřeleno – až již úmyslně nebo omylem. Žádné protiletadlové zbraně tehdy v Bratislavě ani v okolí nebyly a sestřelit rychle letící dvou a půl tunový letoun pouhou puškou patří do říše pohádek. Znaky italských letounů a strojů Maďarské republiky rad byly sice podobné a dokonce se našel jeden československý voják, který se přiznal, že na letadlo vystřelil ze své pušky, ale i komise konstatovala, že na letounu ani na mrtvých tělech nebyly nalezeny žádné stopy po kulkách.

Mnohem pravděpodobnější se jevila verze, že Štefánik spáchal sebevraždu. Patrně ji jako první vyslovil francouzský generál Janin, který poznal Štefánika při jeho pobytu u ruských legií, a stali se blízkými přáteli. Štefánik byl opravdu dlouhodobě nemocný a při jeho pobytu na Sibiři mu náčelník zdravotní služby doktor Haering dával sotva rok života. Aktuální žaludeční potíže vedly k tomu, že Štefánik upadal do mdlob a trpěl silnými depresemi. Doktoru Josefu Mandausovi, který mu na neuralgické bolesti dával narkotika a doprovázel ho část cesty po Sibiři, měl v lednu 1919 říci: „Kdybych poznal, že můj stav se nelepší ani na moři, tak se zastřelím, nebo jiným způsobem sprovedím ze světa“.

Je tu ještě další záhada – Štefánikův dopis na rozloučenou pro jeho italskou snoubenku markýzu Benzoniovou. Ministerský úředník Hala našel prý na místě tragedie v kapse generálovy uniformy dopis napsaný francouzsky na linkovaném papíru a vložený do modré obálky, v němž se s markýzou loučil a končil slovy: „Už se nikdy neuvidíme“. Tento dopis však nikdo jiný neviděl a asi ani neuvidí.

Mrtvý Štefánik měl u sebe jiný dopis pro Benzoniovou, který napsal těsně před odletem.

Václav Brixí